

Programrapport

Programmets namn: Grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och åk 1-3, Skövde	Ladokkod: LAGF321v (Skövde)
Antal högskolepoäng: 240	Årskull 2021
Programansvarig: Johanna Rahm	

Underlag för analys

Underlag som beaktats vid framskrivning av programrapporten är: kursrapporter från programmet, programutvärdering, studentsynpunkter som framförts under programmets genomförande samt inkomna synpunkter från undervisande lärare vid arbetet med programrapporten.

10 av 14 studenter besvarade programutvärderingen (71%). Utvärderingen genomfördes i samband med kursmomentet VFU-uppföljning och praxisseminarium i december 2024. Studenterna hade förberetts på utvärderingen och dess innehåll genom muntlig information av programansvarig och via anslagstavlan i Canvas. Utvärderingen i Sunet Survey bestod av fem öppett ställda frågor, som använts sedan 2022. Utvärderingen var öppen att besvara under cirka två veckor i december.

Analys av:

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

Läroutbildningen har ett ansvar för att arbeta aktivt med studentinflytande både för att säkerställa kvaliteten i utbildningen och inför studentens kommande yrkesroll. Hela utbildningen, delar av utbildningen såväl som enskilda kurser ska värderas och utvärderas kontinuerligt och återkopplas till alla aktörer i utbildningen. Alla kurser utvärderas efter avslutad kurs och från och med termin 2 planeras alla kurser i samråd med studenter. Kursrapporterna genom programmet vittnar om en kultur hos kursansvariga och kurslag där studenternas upplevelser och erfarenheter tas tillvara. Det finns en lyhördhet och ett utvecklingsfokus att förbättra kurserna, både vad gäller form och innehåll. Utveckling av kurserna sker i samspel med studenterna.

Resultatet av såväl kurs- som programutvärderingar ska delges både studenter och personal.

Inför kursstart har studenterna bjudits in till ett tillfälle för kursplanering, där studenterna får inblick i kommande kurs och där de har möjlighet att ställa frågor kring kursen. Här lyfts föregående kulls kursutvärdering. Det studenterna inte kan påverka vid ett kursplaneringstillfälle är kursplanen samt lärarresurser. Studenter uttrycker att de deltagit vid kursplaneringsmöten;

- *Kursinfo har man närvarat på för att känna sig förberedd, med kurslitteratur, examinerande moment mm*
- *Varje kurs informationsmöte har jag deltagit i.*

Studenterna har vid kursavslut fått möjlighet att fylla i en kursvärdering. Om kursen är på 15 hp eller mer har studenterna även fått genomföra en mittkursvärdering. Skillnaden mellan kursvärdering och mittkursvärdering är att med hjälp av den senare får studenterna möjlighet att utvärdera och påverka kursen under kursens gång. Detta skiljer sig från kursvärderingen som görs i slutet av kursen, där studenterna endast kan påverka kursen för kommande studenter. Vid programutvärderingen framkommer några studentröster om orsaker till att inte genomföra kursvärderingar, så som att man inte vet om enkäterna är anonyma, det tar för mycket tid och en känsla av att man ändå inte kan påverka;

- *Kursvärderingar har jag gjort när det har funnits, men det har inte varit kursvärderingar i alla kurser.*
- *Jag har varit dålig på att ta mig tiden att fylla i kursutvärderingar ska jag medge*
- *Jag har svarat på de kursutvärderingar som skickats ut. Ibland har vi ej fått påminnelse och då har det ev missats*
- *Kursvärderingar har jag gjort för att utbildningen ska kunna utvecklas.*

Studenter har även möjlighet att engagera sig i programråd, utbildningsutskott och andra övergripande organ där studentkåren har formell representation, för att på så sätt kunna engagera sig och ytterligare påverka utbildningen. I programutvärderingen uttrycker inte någon student att de engagerat sig i studentorganisationer eller liknande. Studenterna uttrycker att de inte känner sig som en del av Högskolan i Borås.

- *Inte alls, det finns inte den kulturen att engagera sig för lärarstudenter från Borås högskola på Skövde campus. Vi är outsiders på campus som ingen är så intresserad av.*
- *Överlag känner man sig som student vid HiB med campus i Skövde ganska bortsållad. Ingen har riktig koll på vilka vi är, det gäller även vid tentor. Salstentamen har vi kommit till där de tror vi har särskilda skrivregler etc. Allt sådant här känns väldigt oprofessionellt och bidrar till en känsla av att vi som studenter inte hör hemma i varken Borås eller Skövde.*

Studiegrupper är något som studenterna ofta delas in i under varje kurs under hela utbildningen, antalet studenter i varje grupp varierar beroende på ämnet och vad avsikten med studiegruppen är. Studiegruppens främsta syfte är att studenten ska få pröva på att arbeta inom former som liknar ett lärararbetslag, samt att få möjlighet att lära tillsammans med andra. Detta stämmer överens med ett av utbildningens mål, det vill säga att tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. I en del kurser har studenterna möjlighet att påverka vilka andra studenter de ska arbeta med i studiegruppen, medan de i andra kurser inte har denna möjlighet. Att studiegrupperna varierar under utbildningen vid examinationer har betydelse ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Utbildningen omfattar en utbildningsvetenskaplig kärna om 75 hp och ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 165 hp. Av dessa 240 hp ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 30 hp, varav 15 hp är förlagt inom den vetenskapliga kärnan och 15 hp inom de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna. Inom studierna i ämne och ämnesdidaktik skriver studenterna även ett tvådelat självständigt arbete (examensarbete) som sammanlagt utgör 30 hp.

I grundläro-utbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 vid Högskolan i Borås betonas vikten av integreringen mellan ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier samt de estetiska uttrycksformernas betydelse i pedagogisk verksamhet i förskoleklass och grundskola. Alla utbildningar vid Högskolan i Borås har en profil mot hållbar utveckling och informationssökningskompetens. I grundläro-utbildning med inriktning mot förskoleklass och grundskola ingår även profilen utveckling av digital kompetens. Inslagen med digitala verktyg är något som lyfts som ett upprepande inslag istället för att det behandlas utifrån progression. Studenterna lyfter även att UVK-kurserna och undervisningen i akademiskt skrivande kan utvecklas. Från lärarhåll finns tankar om att progressionen i kurserna behöver säkerställas. När studenterna väl kommer till Examensarbetet i termin 2 bedöms flera studenter ändå sakna viktiga kunskaper i akademiskt skrivande och arbete med primärforskning.

- *En stor förbättringspotential vore att vi under vissa terminer haft oerhört många "små snuttar av uppgifter" som är examinerande. En halpoängare här, en halpoängare där etc. Det har upplevts stressigt som student med många små, obligatoriska moment. Missar man något pga t ex sjukdom blir studietiden direkt väldigt skör. Vad jag minns gällde det här framförallt termin UVK2. SO-terminen upplevdes till viss del upprepande. Även digitala inslag genom utbildningen. Det som rör digitala verktyg och multimodalitet upplevs upprepande i flera terminer. Tycker således att innehållet bör bygga vidare på det vi redan fått med oss, inte upprepa det vi känner igen från tidigare terminer.*
- *Det som kan utvecklas och förbättras är UVK 1, 2, 3. De kurserna känns mest intryckta och onödiga. Det har också varit för mycket fokus på akademiskt skrivande och att kunna tillgodose sig vetenskapliga artiklar.*

Forskningsanknytning i programmet

För grundläro-examen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom respektive inriktning.

Programutvärderingen vittnar om att studenterna genom utbildningen fått ta del av forskning. De uttrycker att utbildningen vilar på vetenskap. Någon student uttrycker att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är vida begrepp, som behöver processas mer under utbildningen.

- *Vi har fått kunskap kring vetenskapen och beprövad erfarenhet, då vi kunnat diskutera det under utbildningens gång. Det har också gett mig mer trygghet kring hur man kan arbeta med olika lektions planeringar och modeller som jag tar med mig.*
- *Vi har vid flera tillfällen fått gå djupt in i både läroplanen såväl som vetenskapliga artiklar. Det har bidragit till att jag känner mig trygg i hur jag hittar information och tar till mig vetenskapliga metoder samt vad som är rena försäljningsargument. Begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet känns fortfarande*

stora och svårinringade. Kanske önskar man koppla med dem i varje kurs och VFU-period..? Även yrkesverksamma lärare och handledare har svårt att beskriva vad den beprövade erfarenheten kan innebära. När är den beprövad? Även om jag fått kunskap om det, är det tydligt att även verksamma tycker det är svårt att samtala om det. Jag känner mig trygg i att stärka upp mitt syfte med varför jag planerar undervisningen som jag gör, utifrån att det är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Men begreppen önskas man få möjlighet att använda mer i samtal under utbildningen, så de blir tydliga och "lättillgängliga".

- *Hela planeringsprocessen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Undervisade lärarna på högskolan har delat med oss sina erfarenheter hur kan man som lärare förbättra sitt arbete i undervisningen och vilken vetenskaplig grund kan vila detta.*
- *Det jag tycker är lite synd är ju att vi studenter inte kommer att ha tillgång till databaser att söka efter artiklar längre. Varför kan inte alumner också få det?*

Programmets resurser och hur dessa har använts

Programmet består av 18 kurser.

Lärosätet har under programmets gång bytt styrsystem för personalplanering och det finns ingen helhetsbild gällande resurserna som programmet har fått. Under vårterminen 2024 förändrades kursbudgetmodellen.

I programmet har adjunkter, lektorer och professorer undervisat, vilket också kan relateras till vår strävan efter forskningsanknytning. Docenter har undervisat i programmet från termin 3, men tillsammans med professorer främst undervisat vid programmets senare del, vilket även inbegriper handledning av examensarbeten. Studenterna har därutöver haft tillgång till VFU-handledare under VFU-perioderna.

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

Studenterna deltar i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) varje termin. I termin 6 består VFU enbart av fältdagar. VFU ger studenterna en bild av yrkets komplexitet, något som är viktigt för deras förberedelse inför arbetslivet. Att studenterna uppfattar sina VFU-perioder som en viktig del av sin utbildning märks genom att studenterna deltar aktivt i diskussioner om sina upplevelser och erfarenheter i de efterföljande VFU-uppföljningarna, även de tillfällen som inte består av ett regelrätt examinationstillfälle.

Vad gäller fördelningen av VFU under utbildningen, så uttrycker några att de vill ha längre VFU-perioder. Studenter ger uttryck för att arbetsbelastningen under VFU är hög.

- *Överlag är VFU utan tvekan det bästa inslaget i hela utbildningen! Där har man fått enormt driv och motivation, även om vissa uppgifter kopplade till VFU upplevts övermäktiga*
- *Det här har varit det bästa med hela utbildningen! Att få vara ute i verksamheten och testa sina idéer har varit mycket givande. Jag känner också en styrka i att ha varit på flera olika skolor i kommunen. Det som skulle kunna förbättras är att se till att alla får vara i olika årskurser, vilket jag inte fått.*

- Önskvärt hade varit att inte ha så korta perioder som 2 veckor, eftersom det blir svårt att hinna komma in i klassen och göra allt man ska hinna med. Dessutom har vissa delar i bedömningsunderlaget varit otydliga eller svåra att förstå, speciellt under sista perioden.
- Högskolan och handledaren känns mycket långt ifrån varandra.
- VFU i varje termin har varit bra, fältdagarna i termin 6 var däremot inget jag fann som särskilt utvecklande, man hann aldrig få relation till varken klass eller lärare.

I syfte att förbereda studenterna att följa med i forskningsutvecklingen och ta till sig nya rön i ett föränderligt arbetsliv, har de under utbildningen haft moment där de fått söka och värdera aktuell forskning.

Vid programutvärdering ställs frågorna ”På vilket sätt upplever du att programmets innehåll har gett dig en god grund för att gå ut i yrkeslivet? Vad har varit programmets styrkor gällande denna fråga och vad kan utvecklas och förbättras?” Överlag bedöms studenterna nöjda med sin utbildning. Flera studenter lyfter att fokus på didaktiska frågor har genomsyrat utbildningen och att blandningen av teori och praktik varit en styrka.

De aspekter som lyfts som utvecklingsbara handlar till stora delar om

- När jag varit ute på skolor genom VFU eller vikarierat under utbildningens gång upplever jag att innehållet i utbildningen ligger helt i tiden.
- Delar vi tagit upp i svenska och matte (redan de tidigaste terminerna på utbildningen) stämmer överens med arbetet de verksamma lärarna använder och har utvecklingsarbete kring, exempelvis metoder som EPA, lässtrategier, laborativt material i matematiken etc. Det gör att vi går ut med "rätt" kunskap som möter verksamheternas nuläge. Snyggt!
- Jag tycker att programmet ha gett mig en stor del teoretisk kunskap som jag sedan har fått sätta i det praktiska arbetet under VFU. Detta har lett till fördjupande kunskaper och erfarenheter i direkt anslutning till själva teorin som Högskolan gett oss
- Jag har fått en god grund känner jag. Nu, i termin 8 känner jag bara att jag vill börja jobba. Det måste ju betyda att jag känner mig redo.

En fråga i programutvärdering rör utbildningens undervisningsformer. Studenterna lyfter variationen som något positivt. Praktiska moment och workshops lyfts särskilt fram;

- Nästan alla undervisningsformerna varit till stöd för mitt lärande, speciellt vid de praktiska tillfällena, som till exempel undervisningar ute.
- Det har varit en variation av undervisningsformer. Jag tycker att de moment då vi praktiskt har fått göra saker tillsammans har gett mycket.
- Framförallt moment som varit i workshopform har varit givande.
- Föreläsning och seminarium där det finns ett tydligt syfte och läraren är engagerad har varit bra stöd.
- Positivt med viss undervisning digitalt. Däremot vill jag starkt understryka att jag valde en lärarutbildning som var platsbaserad, ej distans. Därför är jag besviken på att sådan stor mängd varit digitalt.

Vid kursutvärdering termin 4 uttrycker studenterna en önskan om mer specialpedagogik. Vid en omvärldsanalys har vi inte mindre än andra lärosäten. Vi bedömer att studenterna har tillräckligt genom sin utbildning. Specialpedagogik tas upp vid fler kurser, bland annat ämneskurserna i matematik och svenska, utan att det tydligt anges vara specialpedagogik. Programgruppen lyfter vikten av att vi synliggör för studenterna att även dessa moment ingår i specialpedagogik.

Övrigt

Genomströmning;

Termin	Registrerade
1	39
2	31
3	24
4	20
5	18
6	17
7	16
8	15

Inom programgruppen sker en pågående diskussion om hur vi kan arbeta för att få registrerade studenter att stanna kvar inom programmet. Det har under tidigare år funnits en trend att det största tappet sker under termin 1 och termin 2. I denna programkull har antalet registrerade studenter nästan halverats från termin 1 till termin 4, därefter har det försvunnit någon eller några studenter varje termin. Noteras bör att när denna programkull startade skedde stor del av undervisningen via distans på grund av Corona. I kursutvärderingar från de tidiga kurserna i programmet lyfter studenterna både positiva och negativa aspekter av distansstudier;

- *Jag gillar det, vill inte gå tillbaka till skolan som det var. Tycker vi borde ha allt på distans, men att tex ha en lärare på plats som man kan gå och prata med fysiskt om man vill. Men finns ingen anledning att skolan ska vara fysisk egentligen, corona har ju minskat problemet med bostadsbrist genom att alla studenter inte behöver flytta för att plugga. Mycket bra för landets och speciellt småstäders utveckling genom att ungdomar då stannar kvar och stadgar sig i småstäderna också.*
- *För mig är bara positivt. Den digitala världen öppnar fler studiemöjligheter för mig och andra människor i olika delar av Sverige och världen*
- *För mig har det bara varit positivt. Det är inga stimmiga klassrum eller transportsträckor mellan salar. Ingen restid till och från skola eller jakt på parkering*
- *Man missar små samtal med kurskamrater. Man får heller ingen möjlighet att "rätta sig" vid distans. Man har en chans att prata i zoom och sedan träffar man inte den studenten i korridoren/ över lunch/ diskussion och får chans att fråga/ berätta mer osv. Tiden man får att förklara hur man tänkt blir därmed väldigt snäv och man måste vara högst medveten om hur man uttrycker sig för att ej skapa missförstånd.*
- *Jag vet att det finns diskussionsforum och att vi i vår studiegrupp kan göra detta, men ett skriftligt diskussionsforum har inte det mervärdet för mig och intresset för mer diskussion och reflektion i min studiegrupp har varit sval. Jag tror att om vi hade träffats på campus hade dessa samtal varit ett mer naturligt inslag, typ som korridorsnack på en arbetsplats.*
- *Motivationen sviktar lättare när man sitter hemma själv i sin bubbla. Relationerna mellan student - student och mellan student - elev blir ytliga.*

Eventuella förslag till förändringar

I denna programrapport ringas några områden in som tänkbara förbättringsområden, så som;

- Möjlighet till studentinflytande via råd och andra studentorgan i Skövde. Arbeta för att Skövdestudenterna upplever sig mer inkluderade.
- Se över progressionen i UVK-kurserna
- Säkerställa progression i inslagen utifrån digitala verktyg/digital kompetens
-